

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань правової політики

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-35-84

В И С Н О В О К

щодо проекту Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з ратифікацією Конвенції про угоди про вибір суду (реєстр. № 5120 від 19 лютого 2021 року)

За дорученням Голови Верховної Ради України від 19 лютого 2021 року Комітет з питань правової політики розглянув на своєму засіданні 14 липня 2021 року (протокол № 65) проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з ратифікацією Конвенції про угоди про вибір суду (реєстр. № 5120 від 19 лютого 2021 року), поданий Президентом України (далі – Законопроект).

Згідно з пояснювальною запискою метою Законопроекту є внесення змін до законодавства для забезпечення виконання в Україні Конвенції про угоди про вибір суду (ратифікація якої передбачена проектом Закону № 0092 від 19 лютого 2021 року).

Законопроектом пропонується доповнити статтю 497 Цивільного процесуального кодексу України та статтю 366 Господарського процесуального кодексу України положеннями, в яких передбачається можливість визначення підсудності справ за участю іноземної особи за угодою сторін, а також Закон України «Про міжнародне приватне право» новою статтею 4¹, в якій надати учасникам правовідносин з іноземним елементом право укласти угоду про вибір суду, «якою визначити підсудність судам певної держави або одному чи декільком конкретним судам певної держави справ у спорах, що виникли або можуть виникнути між ними у зв'язку з такими правовими відносинами» та внести до Закону інші відповідні зміни.

На думку суб'єкта права законодавчої ініціативи, реалізація проекту позитивно вплине на інтереси українських суб'єктів господарювання та створить додаткові гарантії захисту прав іноземних суб'єктів господарювання в Україні. Врегулювання на законодавчому рівні питання укладення угод про вибір суду у справах з іноземним елементом заповнить існуючу прогалину в законодавстві та забезпечить його приведення у відповідність із сучасними стандартами в галузі міжнародного приватного права.

За наслідками розгляду Комітет Верховної Ради України з питань бюджету прийняв рішення, в якому вказав, що Законопроект не матиме впливу на показники бюджету. Міністерство фінансів України у своєму експертному

висновку до Законопроекту зазначило, що реалізація його положень не потребуватиме видатків державного бюджету.

Комітет Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу ухвалив висновок, в якому зазначив, що Законопроект не суперечить міжнародно-правовим зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції.

Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини, в межах здійснення парламентського контролю за додержанням процесуальних прав, Законопроект опрацьовано та підтримано.

Верховним Судом, враховуючи узгодження змісту Законопроекту на етапі його підготовки Міністерством юстиції України, зауважень та пропозицій не висловлено.

Інститут законодавства Верховної Ради України (далі - Інститут законодавства), у наданих до Законопроекту пропозиціях зазначив, що список у частині другій статті 2 Конвенції про угоди про вибір суду (далі - Конвенція) не повністю відтворює список справ виключної підсудності судів України у статті 77 Закону України «Про міжнародне приватне право», зокрема згідно з приписами пункту 8 частини першої зазначеної статті Закону до виключної підсудності судів України відносяться справи з іноземним елементом, якщо справа стосується випуску або знищення цінних паперів, оформлених в Україні. Разом з тим, згідно з відповідними положеннями Конвенції щодо таких справ може бути укладена угода про вибір суду. Таким чином, на думку Інституту законодавства, ратифікація Україною Конвенції (без впровадження суттєвих змін до Господарського процесуального кодексу України та Цивільного процесуального кодексу України) значно ускладнить ситуацію для судів господарської та загальної юрисдикції, які будуть зобов'язані виконувати приписи Конвенції.

Головним науково-експертним управлінням Апарату Верховної Ради України (далі - ГНЕУ) висловлено окремі зауваження до зазначеного Законопроекту. Так, Законопроектом пропонується внести зміни до Закону України «Про міжнародне приватне право» (далі - Закон), доповнивши його новою статтею 4¹, за змістом якої учасники приватноправових відносин з іноземним елементом можуть укласти угоду про вибір суду за власним розсудом, що не узгоджується із запропонованими у цьому ж проекті змінами до ст. 497 ЦПК та ст. 366 ГПК, в яких йдеться про те, що підсудність справ за участю іноземної особи може бути визначена за угодою сторін у випадках, встановлених законом або міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України. Тому, на думку ГНЕУ, відповідне уточнення необхідно внести і до нової ст. 4¹ Закону.

У чинній редакції частини першої статті 76 Закону визначено, що суди можуть приймати до свого провадження і розглядати будь-які справи з іноземним елементом. Законопроектом пропонується вказане положення змінити на «суди розглядають будь-які справи з іноземним елементом», що свідчить про набуття зазначеної норми ознак імперативності. При цьому, ГНЕУ звертає увагу, що випадки виключної підсудності судам України

справ з іноземним елементом вже передбачені статтею 77 Закону. Таким чином, регулювання одного питання у двох різних статтях, з використанням різних формулювань може ускладнити реалізацію відповідних положень у правозастосовній практиці.

На підставі викладеного вище, Комітет з питань правової політики вирішив:

1. Рекомендувати Верховній Раді України проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з ратифікацією Конвенції про угоди про вибір суду (реєстр. № 5120 від 19 лютого 2021 року), поданий Президентом України за результатами розгляду в першому читанні прийняти за основу.

2. Доповідачем від Комітету з цього питання під час розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради України визначити Співголову підкомітету з питань правосуддя Павліша П.В.

Голова Комітету

А.Є. КОСТІН

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Костін Андрій Євгенович
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B0400000053E22E0027179400
Дійсний до: 28.04.2023 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 04-26/03-2021/235597 від 15.07.2021

583167